

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Філософський факультет
Кафедра етики, естетики та культурології
Географічний факультет
Кафедра землезнавства та геоморфології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Заст. декана
географічного факультету
Володимир ПАСЬКО**

«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С6 Географія та регіональні студії

освітній рівень магістр

освітня програма Транскордонне природоохоронне співробітництво

вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	II
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі:

Ірина ПЕТЛЕНКО, доктор філософії, асистент кафедри етики, естетики та культурології

Тетяна ЛАВРУК, канд. геогр. наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробники:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології філософського факультету

Комлев Олександр Олександрович, д. геогр. наук, професор кафедри геоморфології

Затверджено
«26» серпня 2025 р.
завідувач кафедри фізичної географії та
геоекології

(Людмила БІЛОУС)
Протокол № 7 від «26» серпня 2025р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол від «27» серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії (Наталя КОРОГОДА)

«27» серпня 2025 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – цілісне розуміння професійної та корпоративної етики щодо вирішення соціальних та етичних проблем та здійснення обґрунтованого морального вибору у прийнятті рішень, побудові стратегій професійної діяльності на підставі етичних суджень та впровадження нової ціннісної парадигми у професійній практиці.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття та категорії.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо дилемних проблем професійної та корпоративної етики в професійній діяльності; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку дисциплін ОК та викладається у II семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та нагальність в сучасних професійних практиках. Визначаються особливості теоретичного підґрунтя, методологію, основні концепції професійної та корпоративної етики. Акцентується увага на особливостях напрацювання розвитку практичних вмінь/навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності.

Освітній компонент сприяє опануванню наступних загальних компетентностей:

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій за невизначених умов і вимог

загальних:

ЗКЗ. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою [англійською та/або іншими мовами Європейського Союзу].

СК9. Здатність спілкуватися з представниками інших

професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей

знань/видів економічної діяльності).

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики в сфері прикладних досліджень	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, тест	5
1.2	Превалюючі принципи професійної етики та корпоративної етики	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, тест	5
1.3	Сучасне функціонування основних концепцій професійної етики в сучасних практиках	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	4
1.4	Роль професійної та корпоративної етики та імперативно-ціннісні засади у подоланні моральних колізій	Самостійна робота, лекції	Усна доповідь Есе, тест	4
1.5	Методи та механізми розв'язання основних моральних проблем в транскордонній природоохоронній діяльності	Семінар, самостійна робота, лекції	Письмова контрольна робота, ситуаційний аналіз	5
1.6	Особливості професійних кодексів в контексті міжнародного та вітчизняного транскордонного співробітництва	Семінари, самостійна робота, лекції	самостійне дослідження, тест, контрольна робота	5
	Вміти:			
2.1	Демонструвати теоретичні знання та застосовувати інноваційні підходи в розробленні програм та стратегій транскордонної природоохорони, міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	4
2.2	Виокремлювати специфіку професійної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами основних принципів у розвитку ціннісних пріоритетів у профдіяльності природоохорони	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження Есе, тест, контрольна робота	5
2.3	Здійснювати дослідження методів та механізмів розв'язання основних моральних дилем сучасних практик	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження,	8

	трансприкордонної природоохорони та вимог корпоративної етики задля забезпечення успішності проєктів щодо забезпечення сталого розвитку		письмова контрольна робота, есе	
2.4	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних кодексів освітнього, науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі сучасної транскордонної природоохорони, фаховій оцінці програм, стратегій і планів розвитку територій	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	7
2.5	Виявляти специфіку впровадження принципів академічної доброчесності, відповідальності, а також, здатність до мотивації, командної роботи в сфері транскордонної природоохорони	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійна робота	5
2.6	Досліджувати та аналізувати дилемні ситуації в сфері транскордонної природоохорони, відновленні й охорони ландшафтів і біорізноманіття, а також розробляти рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм	Самостійна робота	Самостійна робота Контрольна робота	8
комунікація:				
3.1	Здійснювати пошук, володіти інформацією і виявляти та розв'язувати науково-прикладні проблеми в розрізі транскордонного рівня природоохорони, збереження біорізноманіття та ландшафтів	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе	5
3.2	Проводити, аналізувати та критично оцінювати розвиток геосистем в різних умовах та презентувати результати проведених досліджень з відповідальністю щодо здійсненого вибору на основі професійних компетентностей та оцінкою можливих негативних ризиків та наслідків	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, контрольна робота	7

3.3	Вести просвітницьку діяльність/ дискусії щодо ролі професійних цінностей/компетентностей стосовно стану довкілля, його трансформації та відновлення ландшафтів та біорізноманіття	Семінари, лекції	Дискусії, есе, ситуаційний аналіз	7
	автономність та відповідальність:			
4.1	Вільно володіти сучасними методами обробки, сучасними моделями та інформаційними технологіями для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, аналізу та синтезу фахової інформації у вітчизняному та міжнародному просторі	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
4.2	Аналізувати та кваліфіковано виявляти і вирішувати моральні конфлікти в професійних ситуаціях транскордонного природоохоронного співробітництва, міського та регіонального розвитку	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, контрольна робота	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та прийняття ефективних рішень, ідеологічну незаангажованість у виявленні нормативних проблем та визначенню ціннісних орієнтацій професіонала на основі сучасних еко-етичних принципів та Сталого розвитку	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	6

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1 1	1 2	1 3	1 4	1 5	1 6	2 1	2 2	2 3	2 4	2 5	2 6	3 1	3 2	3 3	4 1	4 2	4 3
ПРН02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати прогрес професійних, наукових, просвітницьких компетентностей, вміння працювати в команді, зокрема й з питань сталого природокористування, транскордонного природоохоронного співробітництва. Керувати правами інтелектуальної власності.	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ПРН07. Знати засади: екополітики, нормативно-правового базису природоохорони та природокористування (національний, транскордонний, міжнародний контекст); розробки системи документів державного планування, СЕО та ОВД; стандартів та критеріїв якості довкілля, ландшафтного планування та ландшафтно-архітектурної діяльності; екологічного моніторингу; маркетингу екосистемних послуг.		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+			+	+
ПРН13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.					+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання

(знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:–РН 1.2, 1.4, 2.1,2.2, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3. - 20 / 35 балів
2. Самостійна робота (ситуаційний аналіз/есе):- РН 1.5,1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.2, 4.1., 4.2, 4.3. 14 / 20 балів(І част) та 12 / 17 балів (ІІ част)
4. Тестові завдання: - РН 1.1, 1.2, 1.4, 1.6, 2.2 - 2/ 8 балів
5. Підсумкова контрольна робота в письмовій формі –РН 1.1, 1.5, 1.6, 2.2, 2.3, 2.6, 3.2, 4.2 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому підрахунку:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка дисципліни
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь	Теми 2, 3, 6,7,8	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 2, 3, 7,9	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Тестові завдання	Тема 1, 6	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота	№1(ситуаційний аналіз) «Дослідження та аналіз моральних дилем в сфері трансприкордонного природоохоронного співробітництва» (І частина)	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
	№2 «Особливості роботи професіонала в сфері трансприкордонної природоохорони»(ІІ частина)	«12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17

Підсумкова контрольна робота	До тем 1-9	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, поверхнево його викладає - не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне та ґрунтовне.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

3. Тестові завдання:

2 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання

1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми

4. Самостійна індивідуальна робота: (ситуаційний аналіз)-(І частина)

17-20 – балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

12-14 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам.

5. Самостійна робота: (ІІ частина):

17 балів - студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

12 балів - студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам.

6. Самостійна робота, підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи.

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійн а робота
Частина 1.Професійна етика в структурі етичного знання				
1	Тема 1. Етика як прикладна філософія	2		2
2	Тема 2. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання		2	5
3	Тема 3. Корпоративна етика та культура трансприкордонної природоохорони	2		6
4	Тема 4. Морально-етичні аспекти прийняття рішень в дилемних ситуаціях професійної діяльності:екоетичні принципи, професійно-етичні принципи		2	5
5	Тема 5. Етичні кодекси як механізми відповідальності	2	2	5
6	Індивідуальна самостійна робота: ситуаційний аналіз морально-етичної дилеми /проблеми у професійній діяльності (на вибір студента)			10
Частина 2.Наукові та прикладні аспекти трансприкордонної природоохоронної діяльності				
7.	Тема 6. Етика науки	2	2	7
8.	Тема 7. Особливості ділового спілкування в трансприкордонній природоохороні	2	2	5
9.	Тема 8. Технології впливу та прийоми вирішення конфліктів у сфері професійної діяльності. Моральні аспекти управлінських рішень.	2	2	8
10.	Індивідуальна самостійна робота: Особливості роботи професіонала сучасної трансприкордонної природоохорони (на вибір)			10
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	12	12	65

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **12** год.

Семінари – **12** год.

Самостійна робота – **65** год.

Консультацій – **1** год.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основна: (Базова)

1. Аболіна Т.Г., Нападиста В.Г., **Рихліцька О.Д.** Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7-40.
2. Етика. Естетика.: Навч. посібник / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1 – С. 6-22.
3. Йонас Х. Принцип відповідальності. Досвід етики для технологічної цивілізації – М.: Айрис-прес, 2004.
4. Ломачинська І.М., **Рихліцька О.Д.**, Барна Н.В. Основи корпоративної культури. // Навч. посібник. -К.:2011.- 480с.
5. Марушевський Г. Б. Етика збалансованого розвитку. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2008. – 440 с.
6. Пістун М.Д. Географія у моєму житті: Монографія. — К.: 2009.
7. Професійна та корпоративна етика.//Навчальний посібник.-К.:ВПЦ «Київський університет», 2019.- 368 с.(співавтор)
8. Регіональні та локальні екомережі : Підручник. – К.: Логос, 2013. – 192 с
9. Bortnyk, S., Lavruk, T., Pidkova, O., ... Taranovich, A., Voitsekhovska, O. Data of the State Environmental Monitoring System and their Application for Strategic and Spatial Planning 16th International Conference Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment, Monitoring 2022

Додаткова:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с.
2. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. URL: <http://fond.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/projects-ua/304akademichna-kultura-ukrajinskogo-studentstva-osnovni-chinniki-formuvannya-tarozvitku>
3. Білоус Л.Ф. Екорегіон як об'єкт транскордонного й регіонального планування систем охорони біорізноманіття. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія географія Вип. 68 - 2017. С. 30-35. <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2017.68.5>
4. Білоус Л.Ф. Міжнародна екорегіональна співпраця України з охорони й збереження біорізноманіття. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія географія. Вип. 2 (75) - 2019. С. 64 – 71. <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2019.75.11>
5. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» //Теоретичні питання освіти і виховання.-К.:2001.-Вип.14.-с.100-102
6. Йонас Х. Принцип відповідальності. Досвід етики для технологічної цивілізації – К., 2004.
7. Лозовий В.О. Умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.djerelo.com/index.php>
8. Професійна культура: сутність, фахові особливості, розвиток :колективна монографія / кол. авт. ; відп. ред. Г. Є. Улунова. – Суми :Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 300 с.
9. **Рихліцька О.** Екологічна етика: проблема цінностей http://eprints.zu.edu.ua/5230/1/vip_57_4.pdf
10. **Рихліцька О.Д.** Етична компонента як невід'ємна складова професійної підготовки фахівців //Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття : матеріали конф., 18 липня – 28 серпня 2022 року. С.377-379– Одеса : «Гельветика», 2022. – 536 с.

11. **Рихліцька О.Д.** До проблеми етичної складової у професійній діяльності// «Професійна та корпоративна етика на сучасному етапі розвитку соціо-гуманітарного знання». К.:Київський університет, 2018, с.18-22
12. **Рихліцька О.Д.** Екологія культури: ландшафтний підхід // Українські культурологічні студії. Збірник наук. праць – К., 2017. – №1 (1). – С.84-87
13. **Рихліцька О.Д.** Культура та доброчесність у розвитку наукового потенціалу Університету. – К.:2022,- с.48
14. Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах. URL:<http://www.saiup.org.ua/resursy/rekomendatsiyi-shhodo-vprovadzhennyaetychnyh-kodeksiv-v-ukrayinskyh-vyshhyh-navchalnyh-zakladah/>
15. Чумак А.Л. Проблема сучасних ціннісних засад професійних етичних кодексів (включаючи аналіз концепції Г.Зеха) http://www.nbu.gov.ua/Articles/Kultnar/knp89/knp89_138-141.pdf
16. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П., Геоекотолія у науково-освітньому вимірі. //Вісник КНУ регіональному проектуванні» Серія: Географія. 2018. Вип.1 (70). С.9-15<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.70.2>
17. Шищенко П.Г., Муніч Н.В. Географічна освіта в змісті Міжнародних хартій і декларацій. //Географія та економіка в рідній школі. 2017. № 1, с. 5-8;
18. D'Angelo J.G. Ethics in Science. Ethical Misconduct in Scientific Research. 2nd ed. CRC Press, 2019.
19. Elsevier: Ethics in Research & Publication. [http://ethics.elsevier.comIOP ethical policy for journals. <http://authors.iop.org/ethicalpolicy>](http://ethics.elsevier.comIOP%20ethical%20policy%20for%20journals.%20http://authors.iop.org/ethicalpolicy)
20. Korogoda N, Military landscapes of the Pryvodylno Gorge as a premise for increasing tourist attractiveness of the area (the case of the Chorna Klyva mountain) Journal of Geology, Geography and Geoecology, 2020, 29 (2), 269-278 <https://doi.org/10.15421/112025> (Web of Science).
21. Levcheniuk, FP Vlasenko, DA Tovmash, OD Rykhlytska Ecologism as a Modern Strategy of Human Survival (Regional and Global Dimensions) Journal of Geology, Geography and Geoecology 29 (4), 745-754(Web of Science).
22. **Rykhlytska O.** Topical issues of professional and ethical education of modern Ukraine //Social sciences education as a component of the education system in Ukraine and EU countries.- Wloclawek, Republic of Poland, 2019. – p.43-47.